

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

KPS.411.4.1.2023

Pan
Radosław Kowalczyk
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Pruszkowie
ul. Bolesława Prusa 88
05-800 Pruszków

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

R/23/004 Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych prowadzona przez warsztaty terapii zajęciowej oraz jej finansowanie przez powiaty

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie ¹ ul. Bolesława Prusa 88, 05-800 Pruszków.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Radosław Kowalczyk, Dyrektor, od 6 października 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Ustalanie zapotrzebowania na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych i zawieranie umów w tym zakresie. 2. Rozliczanie środków finansowych przekazanych warsztatom terapii zajęciowej i sprawowanie nad nimi kontroli.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2023 z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art.2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny.
Kontrolerzy	1. Konrad Kostępski, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr KPS/75/2023 z 12 grudnia 2023 r. 2. Rafał Ostrowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/78/2023 z 12 grudnia 2023 r.

(akta kontroli t. I, str. 1-4)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

PCPR realizowało zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych wpisujące się w wieloletni Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych⁴. Program nie był aktualizowany od 18 lat, a sposób jego sporządzenia uniemożliwiał ocenę stopnia realizacji określonych w nim celów. Centrum ustalało poziom zapotrzebowania na wsparcie osób z niepełnosprawnościami wyłącznie na podstawie liczby składanych wniosków oraz kwot wydatkowanych w poprzednich latach, nie prowadząc analiz związanych z liczbą osób z niepełnosprawnościami zamieszkujących powiat pruszkowski. Ostatnie dane dot. liczby tej grupy społecznej będące w dyspozycji Centrum pochodziły z 2006 r.

Dofinansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej⁵ umożliwiała osobom z niepełnosprawnościami uczestnictwo w życiu społecznym, co pozytywnie wpływało na ich rehabilitację społeczną. Działania PCPR wspierające rehabilitację zawodową, prowadzoną przez funkcjonujące na obszarze powiatu pruszkowskiego dwa warsztaty, w zakresie pozyskania lub przywracania osobom niezdolnym do podjęcia pracy, umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia były nieskuteczne, bowiem w latach 2021-2022 żaden z 65 uczestników warsztatów nie podjął zatrudnienia.

Podział środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych⁶ dokonywany był przez Radę Powiatu Pruszkowskiego⁷ z uwzględnieniem opinii

¹ Dalej: Centrum lub PCPR

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: Program.

⁵ Dalej: WTZ lub warsztat.

⁶ Dalej: PFRON lub Fundusz.

⁷ Dalej: Rada PP.

Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych⁸. Największy udział w przekazanej kwocie stanowiły środki przeznaczone na działanie warsztatów – wykazujące tendencję wzrostową (53,7% w 2021 r., 54,9% w 2022 r. oraz 55,8% w 2023 r.). Zawieranie aneksów do umów o dofinansowanie kosztów działalności WTZ oraz rozpatrywanie wniosków dotyczących zwiększenia liczby uczestników warsztatu odbywało się w sposób prawidłowy.

Centrum przekazywało środki PFRON na działalność warsztatów w terminach umożliwiających zachowanie ciągłości ich działania oraz we właściwej wysokości za pośrednictwem wydzielonego rachunku bankowego. Jednocześnie co najmniej 10% kosztów działania WTZ było finansowanych ze środków własnych samorządu. Środki PFRON w wysokości 2,5% kwoty przekazanej wg algorytmu, na obsługę realizowanych zadań ponoszone były zgodnie z przeznaczeniem. Kontrole w warsztatach prowadzone były przez Centrum z częstotliwością określoną w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej⁹. Centrum nierzetelnie sporządzało sprawozdania finansowo-rzeczowe przekazywane do PFRON, o których mowa w art. 35c ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych¹⁰ oraz nierzetelnie weryfikowało sprawozdania roczne otrzymywane z warsztatów, w zakresie ich zgodności z wymogami określonymi w rozporządzeniu w sprawie WTZ.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej¹¹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Ustalanie zapotrzebowania na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych i zawieranie umów w tym zakresie

Opis stanu faktycznego

1.1. Zadania samorządu powiatu pruszkowskiego na rzecz osób niepełnosprawnych określone m.in. w art. 35a ust. 1 ustawy o rehabilitacji, wykonywała powiatowa samorządowa jednostka organizacyjna – PCPR, powołana uchwałą nr IV/22/99 Rady PP z dnia 26 stycznia 1999 r.

Nadzór nad działalnością Centrum sprawował Zarząd Powiatu Pruszkowskiego¹², zgodnie z nadanym statutem¹³. Dyrektor PCPR został upoważnianym przez Zarząd PP do składania oświadczeń woli w sprawach majątkowych dotyczących występowania o środki PFRON oraz dysponowania nimi, a także akceptowania sprawozdań. W treści uchwały¹⁴ w sprawie upoważnienia Dyrektora PCPR, jako osobę odpowiedzialną za nadzór nad jej realizacją, wskazano imiennie członka zarządu, który od 2018 r. nie sprawował tej funkcji.

(akta kontroli t. I, str. 21-30, 234-244, 329-330, 396)

W latach 2021-2023 przy Staroście Pruszkowskim¹⁵ funkcjonowała Społeczna Rada¹⁶. W skład Społecznej Rady wchodziło pięć osób, będących przedstawicielami

⁸ Dalej: Społeczna Rada.

⁹ Dz. U. z 2021 r., poz. 2284; dalej: rozporządzenie w sprawie WTZ.

¹⁰ Dz. U. z 2024 r., poz. 44, dalej: ustawa o rehabilitacji.

¹¹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹² Dalej: Zarząd PP.

¹³ Uchwała nr XLIV/327/2006 Rady Powiatu Pruszkowskiego z dnia 29 sierpnia 2006 r., zmieniona uchwałą nr XIV/131/12 Rady Powiatu Pruszkowskiego z dnia 21 lutego 2012 r.

¹⁴ Uchwała nr 179/1454/2017 Zarządu Powiatu Pruszkowskiego z dnia 11 maja 2017 r.

¹⁵ Dalej: Starostwo.

¹⁶ Dalej: Działała na podstawie art. 44b ust. 1 ustawy o rehabilitacji i § 9 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2003 r. w sprawie organizacji oraz trybu działania wojewódzkich i

działających na terenie powiatu pruszkowskiego organizacji pozarządowych oraz jednostek samorządu terytorialnego, powołanych przez Starostę Pruszkowskiego na 4-letnią kadencję¹⁷. Postępowanie w sprawie naboru kandydatów do Społecznej Rady poprzedzone było ogłoszeniem Starosty Pruszkowskiego opublikowanym w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego. W latach 2021-2023, posiedzenia Społecznej Rady odbywały się jedynie w trybie obiegowym za pośrednictwem poczty elektronicznej¹⁸, a częstotliwość spotkań uzależniono od konieczności wydania opinii¹⁹.

(akta kontroli tom. I, str. 11-30,203-204, 250-251, 287-298,478, 575,612)

1.2. W latach 2021-2023 (do III kwartału), Centrum realizowało zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej na rzecz osób z niepełnosprawnościami, współfinansowane ze środków PFRON przekazanych na podstawie algorytmu obejmujące:

- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych – sfinansowano 44 projekty o łącznej wartości 232 089 zł²⁰,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej – w 2021 r. sfinansowano jeden projekt o łącznej wartości 27 500 zł²¹,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów²² – z 660 złożonych wniosków, dofinansowaniem objęto 430, o łącznej wartości 2 698 897 zł, z tego 1 067 327 zł ze środków PFRON, 735 339 zł ze środków własnych samorządu oraz 896 231 zł ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia,
- dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych – sfinansowano turnusy dla 892 uczestników, o łącznej wartości 1 187 894 zł²³,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych na wnioski indywidualnych osób niepełnosprawnych – dofinansowano 124 projekty o łącznej wartości 930 394 zł²⁴,
- dofinansowanie kosztów działania WTZ²⁵ – finansowano działalność dwóch warsztatów terapii zajęciowej w łącznej wysokości 6 568 860 zł, w tym 4 642 020 zł ze środków PFRON oraz 1 926 840 zł ze środków własnych samorządu.

(akta kontroli t. II, str.681)

Centrum realizowało zadania w ramach: Programu Wyrównywania Różnic Między Regionami III, Pilotażowego Programu Aktywny Samorząd oraz Programu Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej. PCPR finansowało ze środków PFRON zajęcia klubowe WTZ, które organizowane były przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób

powiatowych społecznych rad do spraw osób niepełnosprawnych (Dz. U. nr 62 poz. 560); dalej: rozporządzenie w sprawie organizacji rad społecznych.

¹⁷ W latach 2021-2023, Społeczna Rada funkcjonowała w dwóch 4-letnich kadencjach, tj. od 18 listopada 2019 r. do 17 listopada 2023 r. oraz od 1 grudnia 2023 r.

¹⁸ Zgodnie z §11 rozporządzenia w sprawie organizacji rad społecznych posiedzenia rady powinny odbywać się raz na kwartał.

¹⁹ Wydano łącznie 19 opinii.

²⁰ Realizowane na podstawie art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. b ustawy o rehabilitacji. Przeznaczono odpowiednio: 57 514 zł w 2021 r., 95 979 zł w 2022 r. oraz 78 596 zł do końca III kwartału 2023 r.

²¹ Realizowane na podstawie art. 35a ust. 4 ustawy o rehabilitacji.

²² Realizowane na podstawie art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. c ustawy o rehabilitacji.

²³ Realizowane na podstawie art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. a ustawy o rehabilitacji. Przeznaczono: 354 999 zł w 2021 r., 389 238 zł w 2022 r. oraz 443 657 do końca III kwartału 2023 r.

²⁴ Realizowane na podstawie art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. d ustawy o rehabilitacji. Przeznaczono: 360 394 zł w 2021 r., 263 554 zł w 2022 r. oraz 306 446 zł w 2023 r.

²⁵ Realizowane na podstawie art. 35a ust. 1 pkt 8 ustawy o rehabilitacji.

z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Pruszkowie²⁶. W latach 2021-2022, z zajęć klubowych skorzystało po 25 beneficjentów, wydatkowano na ten cel odpowiednio: 135 000 zł oraz 139 500 zł. W 2023 r. WTZ Pruszków otrzymało dofinansowanie w wysokości 154 500 zł na prowadzenie zajęć klubowych dla 25 uczestników, z czego do 31 lipca 2023 r. wydatkowane zostało 51 933 zł.

(akta kontroli t. II, str. 326-378)

1.3. Realizując obowiązek wynikający z art. 35a ust.1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji, Rada PP uchwałą nr XXXIX/279/2006 z 31 stycznia 2006 r. przyjęła Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych pn. *Osoby Niepełnosprawne w Środowisku Lokalnym – działania Powiatu Pruszkowskiego w zakresie integracji z uwzględnieniem rehabilitacji społecznej, zawodowej, zatrudniania i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych 2006-2025*, za którego realizację odpowiadało Centrum.

(akta kontroli t. I, str. 205-232, 616-618)

Według stanu na 31 stycznia 2006 r., zgodnie z treścią Programu, powiat pruszkowski zamieszkiwało 12 706 osób z niepełnosprawnościami. PCPR nie dysponowało aktualnymi informacjami na temat liczby tej grupy osób oraz rodzaju orzeczonej niepełnosprawności. Zapotrzebowanie na poszczególne rodzaje wsparcia osób z niepełnosprawnościami ustalano na podstawie złożonych wniosków o różne formy pomocy oraz środków wydatkowanych na ten cel w latach poprzednich. Dyrektor PCPR, jako przyczynę braku aktualnych danych, wskazał funkcjonowanie, co najmniej kilku systemów orzekania o niepełnosprawności.

(akta kontroli t. I, str. 205-233, 240-245, 349-350)

Celem głównym Programu było stworzenie nowoczesnego systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, który miał umożliwić prowadzenie szerokich działań edukacyjnych, rehabilitacyjnych oraz leczniczych. W Programie ujęto siedem celów operacyjnych²⁷ które realizowano poprzez 19 działań, jednak nie wskazano metod ich pomiaru oraz ich początkowych i docelowych wartości, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli t. I, str. 205-233, 240-245, 349-350)

Termin realizacji jednego z 19 działań określono na 2010 r.²⁸, a pozostałych 18 na 2025 r. – w związku z ich długoterminowym charakterem oraz realizacją w procesie ciągłym. Główny księgowy PCPR wyjaśnił, że ze względu na brak dokumentacji źródłowej związanej z realizacją działania (zaplanowanego do zakończenia w 2010 r.), a także ze względu na fluktuację kadr – nie było możliwe jednoznaczne stwierdzenie czy powyższe działanie zostało zrealizowane. W Programie nie określono planu finansowego oraz zakładanych kosztów jego realizacji. Określone

²⁶ Prowadzące Warsztat Terapii Zajęciowej „Ognisko” w Pruszkowie; dalej: WTZ Pruszków.

²⁷ Tj.: 1) zapewnienie dostępu do dóbr i usług umożliwiających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym; 2) zapewnienie dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki medycznej, edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności, zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny; 3) umożliwienie nauki w szkołach osobom niepełnosprawnym wspólnie ze swymi pełnosprawnymi rówieśnikami jak również możliwość korzystania ze szkolnictwa specjalistycznego i edukacji indywidualnej; 4) umożliwienie osobom niepełnosprawnym pracy na otwartym rynku zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz do korzystania z doradztwa zawodowego i poradnictwa, a gdy niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymagają prawa do pracy w warunkach dostosowanych do rodzaju niepełnosprawności; 5) zapewnienie osobom niepełnosprawnym prawa do zabezpieczenia społecznego – ochrona socjalna i ekonomiczna; 6) zapewnienie osobom niepełnosprawnym prawa do życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych; 7) zapewnienie osobom niepełnosprawnym prawa do uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce odpowiednio do swych możliwości i potrzeb.

²⁸ Działanie pn. Opracowanie spójnego systemu informacji na rzecz osób niepełnosprawnych i niedostosowanych społecznie – publikacja informatora o prawach osób niepełnosprawnych; w ramach realizacji celu operacyjnego pn. Zapewnienie dostępu do dóbr i usług umożliwiających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

zostały tylko planowane źródła finansowania – środki finansowe pochodzące z samorządów, z PFRON oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. Centrum corocznie przekazywało Wojewodzie Mazowieckiemu informację na temat realizacji Programu²⁹.

(akta kontroli t. I, str. 205-233, 240-245, 349-350)

1.4. Centrum realizowało zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, a także przygotowywało projekty uchwał dla Rady PP wraz z uzasadnieniem przyjętego podziału środków otrzymanych na podstawie algorytmu z PFRON. Podziału środków dokonywano w drodze uchwał Rady PP³⁰ po każdorazowym zaopiniowaniu przez Społeczną Radę³¹. W latach 2021-2023, podział środków przedstawiał się następująco:

- 1) w 2021 r. uchwałą nr XXXI.247.2021 Rady PP z dnia 23 marca 2021 r. określono kwoty na poszczególne rodzaje zadań, tj. na dofinansowanie: kosztów działania WTZ 1410,2 tys. zł, zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych 1117,4 zł tys. zł, zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych 100 tys. zł;
- 2) w 2022 r. uchwałą nr XLIII.350.2022 Rady PP z dnia 5 kwietnia 2022 r. określono kwoty na poszczególne rodzaje zadań, tj. na dofinansowanie: kosztów działania WTZ 1566,2 tys. zł (zmniejszono do kwoty 683,2 tys. zł – na podstawie uchwały nr L.403.2022 z 29 listopada 2022 r.), zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych 1154,1 tys. zł (zwiększono do kwoty 1179,1 tys. zł – na podstawie uchwały nr XLVIII.388.2022 z 22 września 2022 r.), zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych 130 tys. zł (zmniejszono do kwoty 105 tys. zł – na podstawie uchwały nr XLVIII.388.2022 z 22 września 2022 r.

Uchwała nr L.403.2022 Rady PP z dnia 29 listopada 2022 r. zawierała błędny zapis w zakresie kwoty dofinansowania kosztów działania WTZ tj. 683,2 tys. zł zamiast 1683,2 tys. zł. Pomimo, że uchwała nr L.403.2022 z dnia 29 listopada 2022 r.³² uwzględniała środki na dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej w wysokości 683,2 tys. zł, to PCPR w 2022 r. wydatkował łącznie kwotę o 1 000 tys. zł wyższą, tj. kwotę wynikającą z projektu uchwały przygotowanej przez Centrum³³.

(akta kontroli t. I, str. 310-312, 352-359)

Główny księgowy PCPR wyjaśnił, że ww. uchwała zawierała oczywisty błąd pisarski, a środki przeznaczone na dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej nie zostały przez Radę PP zmniejszone, na potwierdzenie wskazując kwoty otrzymane z PFRON, a także podział środków PFRON dla samorządów powiatowych w 2022 r. w Polsce, w którym na działanie WTZ na obszarze powiatu pruszkowskiego wskazano kwotę 1 683,2 tys. zł.

(akta kontroli t. I, str. 300-309, 403-409)

W uzupełnieniu Dyrektor Centrum wyjaśnił, że ujawnienie błędu pisarskiego w ww. uchwale nastąpiło w trakcie kontroli NIK, zobowiązując się do podjęcia

²⁹ Zgodnie z art. 35a ust.1. pkt 3 ustawy o rehabilitacji.

³⁰ Zgodnie z art. 35a ust. 3 ustawy o rehabilitacji.

³¹ Zgodnie z art. 44a ust. 2 pkt 4 ustawy o rehabilitacji.

³² Uchwała nr L.403.2022 z 29 listopada 2022 r. zmieniająca uchwałę w sprawie podziału środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przypadających według algorytmu w 2022 roku dla Powiatu Pruszkowskiego na realizację zadań określonych w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

³³ PCPR przekazało do Biura Zarządu Powiatu Pruszkowskiego projekt uchwały L.403.2022 w wersji prawidłowo uwzględniającej kwoty dofinansowania przeznaczone na działania WTZ. W trakcie kontroli pracownicy PCPR okazali kontrolerom kopię uchwały noszącą znamiona dokonania nieuprawnionych zmian w jej treści.

działań przewidzianych przepisami prawa zmierzających do korekty przedmiotowego błędu pisarskiego;

- 3) w 2023 r. uchwałą nr LIII.433.2023 Rady PP z dnia 14 marca 2023 r. określono kwoty na poszczególne rodzaje zadań, tj. na dofinansowanie: kosztów działania WTZ 1938,7 tys. zł (zwiększono do kwoty 2064,7 tys. zł – na podstawie uchwały nr LXI.486.2023 z 24 października 2023 r.), zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych 1390,6 tys. zł (zwiększono do kwoty 1441,4 tys. zł – na podstawie uchwały nr LXI.486.2023 z 24 października 2023 r.), zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych 145 tys. zł (zmniejszono do kwoty 94,1 tys. zł – na podstawie uchwały nr LXI.486.2023 z 24 października 2023 r.).

PCPR realizowało zadania zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej, o których mowa w art. 35a ust. 2 pkt 1 ustawy o rehabilitacji, a finansowanie ze środków PFRON oraz środków samorządu zadania służyły realizacji celów Programu, w tym m.in. działaniu warsztatów.

(akta kontroli t. I, str. 299-314, 351-367, 403-409)

1.5. W latach 2021-2023, na terenie powiatu pruszkowskiego funkcjonowały dwa WTZ. Pierwszy prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Pruszkowie oraz drugi prowadzony przez Stowarzyszenie „Liczą się Ludzie” w Czubinie³⁴. We wskazanych WTZ ze wsparcia w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej korzystało od 65 do 70 uczestników³⁵. W okresie objętym kontrolą NIK, do PCPR wpłynął wniosek o dofinansowanie ze środków PFRON kosztów wynikających ze zwiększenia liczby uczestników warsztatów terapii zajęciowej³⁶.

(akta kontroli t. II, str. 92-118, 296-325)

Badaniem objęto dokumentację dwóch umów o dofinansowanie kosztów tworzenia i działania WTZ:

- 1) umowę nr 1/WTZ/2019 zawartą 9 stycznia 2020 r. pomiędzy Powiatem Pruszkowskim, a Stowarzyszeniem „Liczą się ludzie” (WTZ Czubin), do której w latach 2021-2023 zawarto 10 aneksów. Zawarte aneksy dotyczyły: zmiany planów finansowych (8), zmiany siedziby (1), zwrotu niewydatkowanych środków własnych powiatu pruszkowskiego do PCPR (1);
- 2) umowę nr 3/WTZ-P/2012 zawartą 28 listopada 2012 r. pomiędzy Powiatem Pruszkowskim a Polskim Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Pruszkowie (WTZ Pruszków), do której w latach 2021-2023 zawarto osiem aneksów. Zawarte aneksy dotyczyły: zmiany planów finansowych WTZ (8), w tym zwiększenia liczby uczestników WTZ Pruszków oraz zwrotu niewydatkowanych środków własnych powiatu pruszkowskiego do PCPR.

Powyższe umowy zawierały wszystkie obligatoryjne elementy wymienione w § 5 ust. 2 rozporządzenia w sprawie WTZ, m.in.: komparycję umowy, siedzibę i zakres działania WTZ, liczbę uczestników WTZ, liczbę pracowników, liczbę etatów, wykaz stanowisk wraz z wymaganymi kwalifikacjami zawodowymi, termin rozpoczęcia działalności WTZ, a także wysokość środków finansowych niezbędnych do jego utworzenia. Ponadto zawierały zobowiązania jednostki tworzącej WTZ do działań wynikających z § 5 ust. 3 rozporządzenia w sprawie WTZ. Wykaz stanowisk stanowiący załącznik do umowy z WTZ Pruszków nie uwzględniał jednak określonego

³⁴ Dalej: WTZ Czubin.

³⁵ 2021 r. – 65 uczestników, 2022 r. – 65 uczestników, 2023 r. – 70 uczestników.

³⁶ Wniosek WTZ Pruszków z 4 października 2022 r. o nr 55/Wy/2022, złożony zgodnie z § 6 rozporządzenia w sprawie WTZ.

rozporządzeniem w sprawie WTZ stanowiska specjalisty do spraw rehabilitacji lub rewalidacji³⁷.

Centrum terminowo zawierało aneksy do ww. umów³⁸ wraz z ustaleniem wysokości środków na działalność warsztatów w roku następnym, z uwzględnieniem podziału na poszczególne rodzaje kosztów działalności WTZ.

(akta kontroli t. II, str. 92-118, 296-317)

Badaniem objęto także przebieg procedowania przez PCPR wniosku o dofinansowanie ze środków PFRON kosztów wynikających ze zwiększenia liczby uczestników warsztatu terapii zajęciowej³⁹ z 35 do 40 osób. Wniosek WTZ Pruszków został złożony na dedykowanym formularzu określonym w rozporządzeniu w sprawie WTZ. Starosta Pruszkowski, 28 października 2022 r., na podstawie zarządzenia nr 35/2022⁴⁰ powołał w PCPR zespół do spraw oceny merytorycznej i formalnej wyżej wymienionego wniosku⁴¹. W skład Zespołu, zgodnie z § 4 przywołanego rozporządzenia wchodziły cztery osoby, w tym m.in.: psycholog, osoba posiadająca uprawnienia budowlane, przedstawiciel organizacji pozarządowych. Zespół objął weryfikacją w szczególności: ważność posiadanych przez kandydatów na uczestników warsztatu orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (zawierających wskazanie do uczestnictwa w terapii zajęciowej), adekwatność profilu terapii zajęciowej oferowanej przez WTZ Pruszków do rodzaju niepełnosprawności kandydatów, możliwość zapewnienia przez WTZ Pruszków warunków lokalowych, rzeczowych, organizacyjnych i kadrowych umożliwiających przyjęcie zwiększonej liczby uczestników – wydając pozytywną opinię. PCPR zawarł z WTZ Pruszków aneks do umowy, w którym m.in. zwiększono liczbę uczestników Warsztatu.

(akta kontroli t. II, str. 310-311, 318-325)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na przygotowaniu przez Centrum projektu Programu bez określenia w nim wartości początkowych oraz docelowych wskaźników umożliwiających monitorowanie stopnia osiągnięcia jego celu głównego oraz celów operacyjnych i w takiej formie został przyjęty. Centrum, pomimo że do jego zadań należało opracowywanie i realizacja powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych⁴², nie podejmowało działań w zakresie aktualizacji Programu w celu dostosowania go do obowiązujących uregulowań, w tym standardów⁴³ i wytycznych Ministra Finansów⁴⁴.

(akta kontroli t. I, str. 205-232, 240-245, 349-350)

Dyrektor PCRP wyjaśnił, że w świetle aktualnie przyjętych wzorców opracowywania programów celowych, treść Programu przyjętego w 2006 r. mogła zawierać pewne uchybienia jednak w odniesieniu do postawionego w nim celu głównego spełniał on swoją rolę.

(akta kontroli t. I, str. 240-244)

³⁷ § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie WTZ.

³⁸ Nie później niż w terminie 14 dni od dnia przyjęcia przez Radę PP uchwał w sprawie podziału środków PFRON.

³⁹ Dalej: Wniosek.

⁴⁰ Zarządzenie nr 35/2022 z dnia 28 października 2022 r. w sprawie powołania zespołu do spraw oceny merytorycznej i formalnej wniosku o dofinansowanie ze środków PFRON kosztów wynikających ze zwiększenia liczby uczestników warsztatu terapii zajęciowej, dalej także: Zespół.

⁴¹ Zespół dokonuje oceny wniosku o dofinansowanie ze środków PFRON kosztów wynikających ze zwiększenia liczby uczestników warsztatu w terminie 30 dni. Termin dokonania oceny został określony w § 6 ust. 4 rozporządzenia w sprawie WTZ.

⁴² §10 ust. 2 pkt 2 Regulaminu organizacyjny PCPR.

⁴³ Standardy kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (załącznik do komunikatu nr 23 Ministra Finansów z 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych, Dz. Urz. MF nr 15, poz. 84).

⁴⁴ Komunikat nr 6 Ministra Finansów z dnia 6 grudnia 2012 r. w sprawie szczegółowych wytycznych dla sektora finansów publicznych w zakresie planowania i zarządzania ryzykiem (Dz. Urz. MF poz. 56).

Wskazać należy, że PCPR nie zapewniło narzędzi umożliwiających ocenę osiągniętych efektów realizowanego Programu, co również uniemożliwiało pomiar stopnia osiągnięcia założonych celów. Przyjęte mierniki powinny umożliwić rzetelne i obiektywne określenie stopnia realizacji celu, odnosić się do rezultatu jaki ma być osiągnięty, mierzyć tylko to na co jednostka ma wpływ oraz bazować na wiarygodnych i w miarę dostępnych informacjach. Wykonanie celów i zadań powinno być zatem obserwowane i kontrolowane za pomocą wyznaczonych mierników, które są kluczowym narzędziem pozwalającym na monitorowanie ich osiągnięcia.

(akta kontroli t. I, str. 205-232)

OCENA CZĄSTKOWA

PCPR realizowało zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej wpisujące się w Program, który jednak nie był aktualizowany od 2006 r. oraz nie posiadał mierzalnych wskaźników pozwalających ocenić stopień realizacji określonych w nim celów. Ustalanie zapotrzebowania na poszczególne rodzaje wsparcia odbywało się w oparciu o wnioski składane przez osoby i podmioty ubiegające się o wsparcie, a także poniesione koszty zadań realizowanych w poprzednich latach. Podział środków PFRON odbywał się w oparciu o uchwały Rady PP, które były pozytywnie opiniowane przez Społeczną Radę, a ich przekazanie odbywało się zgodnie z zawartymi z organizatorami warsztatów umowami. Centrum prawidłowo zawierało umowy dotyczące dofinansowania kosztów tworzenia i działania WTZ na terenie powiatu pruszkowskiego, a ocena formalna i merytoryczna złożonego przez WTZ Pruszków wniosku o dofinansowanie kosztów wynikających ze zwiększenia liczby uczestników została przeprowadzona przez prawidłowo powołany Zespół.

OBSZAR

2. Rozliczanie środków finansowych przekazanych warsztatom terapii zajęciowej i sprawowanie nad nimi kontroli

Opis stanu faktycznego

2.1. PCPR uruchamiało środki na działalność warsztatów zgodnie z § 20 ust. 3 rozporządzenia w sprawie WTZ, tj. nie później niż do 25 dnia miesiąca rozpoczynającego kwartał, którego dotyczyło dofinansowanie. Dodatkowo Centrum przekazywało środki własne samorządu, stanowiące co najmniej 10% kosztów działania warsztatów. W 2021 r. na działalność WTZ na terenie powiatu pruszkowskiego Centrum przekazało 1 410 240 zł środków PFRON oraz 159 795 zł środków własnych samorządu, w 2022 r. – 1 683 240 zł ze środków PFRON oraz 187 200 zł ze środków własnych samorządu, a także w 2023 r. – 2 064 720 zł ze środków PFRON oraz 219 450 zł ze środków własnych samorządu. Środki PFRON wydatkowane były z wydzielonego rachunku bankowego dla środków przekazanych przez PFRON na podstawie algorytmu, a środki własne, z głównego rachunku bankowego PCPR.

(akta kontroli t. II, str. 495-504, 529-540, 543-551, 574-587, 595-614, 678)

Badaniem objęto zestawienia kosztów za I kwartał 2023 r.⁴⁵, w zakresie ich zgodności z katalogiem określonym w § 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie WTZ, obejmującym koszty wykazane przez WTZ Pruszków na łączną kwotę 218 308 zł oraz przez WTZ Czubin na łączną kwotę 186 231 zł. Zbadane koszty obejmowały m.in.: usługi internetowe / telekomunikacyjne, koszty dojazdu, artykuły spożywcze i chemiczne, wynagrodzenia kadry warsztatów wraz z narzutami oraz artykuły związane z prowadzonymi zajęciami. Powyższe koszty WTZ Pruszków oraz WTZ Czubin mieściły się w katalogu określonym § 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie WTZ.

(akta kontroli t. II, str. 208-212, 457-460)

⁴⁵ Kwartalne informacje o wydatkowaniu środków Funduszu, sporządzone przez WTZ Pruszków oraz WTZ Czubin w formie zestawienia planowanych i wydatkowanych środków w ramach poszczególnych pozycji preliminarza kosztów wraz z ich opisem.

Rozliczanie środków przekazanych na działalność WTZ prowadzono poprzez analizę składanych przez podmioty prowadzące warsztaty sprawozdań kwartalnych (do 10 dnia następującego po kwartale, którego rozliczenie dotyczyło) oraz na podstawie merytorycznych sprawozdań rocznych składanych do 1 marca roku następnego.

PCPR nałożyło na warsztaty obowiązek przekazywania kwartalnych sprawozdań merytorycznych, pomimo że obowiązek ich składania nie został określony w przepisach ustawy o rehabilitacji ani rozporządzeniu w sprawie WTZ. Powyższe sprawozdania kwartalne nie podlegały analizom oraz wykorzystaniu w żaden inny sposób.

(akta kontroli t. II, str. 193-198, 208-212, 235-244, 267-271, 394-401, 427-434, 457-467)

Centrum składało do PFRON roczne sprawozdania rzeczowo-finansowe samorządu powiatowego o zadaniach zrealizowanych ze środków PFRON (Sp-P). Do przedmiotowych sprawozdań załączane były informacje dotyczące każdego warsztatu działającego na terenie powiatu pruszkowskiego (Sp-P/Wa). W informacjach Centrum wskazywało m.in. liczbę uczestników WTZ korzystających z rehabilitacji, kwotę środków wydatkowanych na pokrycie kosztów działalności (z podziałem na środki PFRON oraz środki własne), koszty wynagrodzeń osobowych pracowników czy treningu ekonomicznego. W składanych przez PCPR informacjach Sp-P/Wa stwierdzono rozbieżności względem kwartalnych informacji o wydatkowaniu środków Funduszu składanych przez WTZ za IV kwartał narastająco oraz sprawozdaniach rocznych, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli t. I, str. 336-348, t. II, str. 198, 267, 400-401, 433-434, 513-518, 566-569, 621-624, 679)

2.2. Na potrzeby realizacji zadań, o których mowa w art. 35a ust. 1 ustawy o rehabilitacji, PCPR posiadało dwa wyodrębnione rachunki pomocnicze, na które w latach 2021-2023⁴⁶, PFRON przekazywał środki przyznane według algorytmu. Z wydzielonych rachunków PCPR przekazywało ww. środki do beneficjentów wsparcia. Powyższe rachunki bankowe wykorzystywane były wyłącznie do obsługi transakcji dokonywanych w ramach otrzymywania i przekazywania środków Funduszu przeznaczonych na realizację ww. zadań.

PCPR składało do PFRON wnioski o przekazanie środków. Zawierały one informację o środkach otrzymanych w danym roku, wydatkowanych na określony dzień, pozostających na rachunku bankowym oraz planowany miesiąc wypłaty zamawianych środków.

(akta kontroli t. I, str. 331-335, t. II, str. 526-531, 572-587, 592-613)

Centrum prowadziło księgi rachunkowe w sposób umożliwiający identyfikację faktycznie poniesionych kosztów obsługi realizowanych ze środków PFRON zadań, które mogły stanowić nie więcej niż 2,5% kwoty przekazanej przyznanej na podstawie algorytmu. W latach 2021-2023, na koszty obsługi wydatkowano łącznie 228 888 zł⁴⁷, z tego 209 636 zł stanowiły wynagrodzenia pracowników PCPR, 16 907 zł szkolenia oraz 2344 zł inne wydatki. Na podstawie badania dokumentacji księgowej obejmującej osiem operacji gospodarczych o łącznej wartości 92 082 zł, tj. 43,9% ogółu kosztów obsługi ustalono, że rozliczone koszty zostały faktycznie poniesione, a sposób ewidencjonowania kosztów pozwalał na ich wyodrębnienie z ogółu kosztów PCPR. Kwota faktycznie rozliczonych kosztów obsługi w żadnym z kontrolowanych lat nie przekroczyła 2,5% kosztów realizowanych zadań, a kwoty podane w rozliczeniach

⁴⁶ Pierwszy z rachunków prowadzony do 30 lipca 2021 r. prowadzony przez Bank Pekao S.A., drugi od 1 sierpnia 2021 r. prowadzony przez Santander Bank Polska S.A.

⁴⁷ 65 396 zł w 2021 r., 73 615 zł w 2022 r. oraz 89 877 zł w 2023 r.

przekazywanych do PFRON były zgodne z zapisami właściwych kont analitycznych za objęty rozliczeniem okres.

(akta kontroli t. II, str. 495-503, 543-551, 664-677, 680)

2.3. Na podstawie art. 10b ust. 6a ustawy o rehabilitacji oraz § 22 rozporządzenia w sprawie WTZ, Centrum przeprowadzało coroczne kontrole w warsztatach obejmujące: prawidłowość kwalifikowania kandydatów na uczestników warsztatów; ważność posiadanych przez uczestników orzeczeń oraz zawartych w nich wskazań; prawidłowość dokumentacji prowadzonej przez WTZ; prawidłowość w zakresie zatrudniania i kwalifikacji kadry warsztatu; zgodność postanowień umowy ze stanem faktycznym; zgodność organizacji pracy i zajęć w warsztatach z postanowieniami rozporządzenia oraz regulaminów organizacyjnych; prawidłowość prowadzenia dokumentacji finansowo-księgowej, a także wykorzystania otrzymanych środków finansowych. W kontrolowanym okresie, pracownicy PCPR przeprowadzili łącznie sześć kontroli⁴⁸, na podstawie ich wyników nie stwierdzono nieprawidłowości oraz nie sformułowano wniosków pokontrolnych.

(akta kontroli t. II, str. 92-118, 296-325)

Na podstawie art. 51 ust. 3 pkt 6 ustawy o rehabilitacji oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 marca 2004 r. w sprawie zasad i trybu sprawowania kontroli przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych⁴⁹, od 24 października 2022 r. do 28 października 2022 r., pracownicy PFRON przeprowadzili kontrolę w zakresie ustalenia stanu faktycznego i prawnego dotyczącego wydatkowania w 2021 r. środków PFRON przeznaczonych na finansowanie WTZ Pruszków. W wyniku kontroli PFRON ustalił trzy nieprawidłowości⁵⁰, do których sformułował trzy wnioski pokontrolne⁵¹.

(akta kontroli t. II, str. 484-492)

W latach 2021-2023, w Centrum nie prowadzono kontroli wewnętrznych oraz audytów wewnętrznych w zakresie finansowania tworzenia i działania WTZ, a do Centrum nie wpływały skargi dotyczące nieprawidłowości związanych z działalnością warsztatów.

(akta kontroli t. I, str. 252-253)

2.4. PCPR w Pruszkowie nie posiadało wewnętrznych regulacji w zakresie ustalania, przekazywania oraz rozliczania środków dla WTZ, a ww. czynności odbywały się w oparciu o powszechnie obowiązujące przepisy, politykę rachunkowości oraz zakresy obowiązków pracowników za nie odpowiedzialnych.

Centrum w ograniczonym zakresie prowadziło analizy wpływu zadań realizowanych przez warsztaty na rehabilitację osób z niepełnosprawnościami. W 2021 r. przeprowadzono badanie pt. *Aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych na przykładzie uczestników środowiskowych domów samopomocy i warsztatów terapii zajęciowej powiatu pruszkowskiego*, którego celem było przedstawienie aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami, a także ocena czynników związanych z wpływem na poziom zadowolenia z podejmowania pracy przez te osoby. W ramach badania przeprowadzono ankietę wśród 87 uczestników środowiskowych domów samopomocy oraz WTZ, z których 45% zadeklarowało chęć podjęcia zatrudnienia, a 52% odczuwało obawy przed jego podjęciem. Powyższy dokument był opracowaniem wewnętrznym i nie został opublikowany ani przekazany do

⁴⁸ W WTZ Pruszków: 9 listopada 2021 r., 10 listopada 2022 r. oraz 23 listopada 2023 r. W WTZ Czubin: 10 listopada 2021 r., 18 listopada 2022 r. oraz 24 listopada 2023 r.

⁴⁹ Dz. U. z 2004r., nr 63, poz. 586.

⁵⁰ Tj.: 1) wydatkowanie niezgodnie z przeznaczeniem przez WTZ kwoty w wysokości 100 zł; 2) brak aneksu uwzględniającego zmianę rachunku bankowego; 3) złożenie sprawozdania merytorycznego sześć dni po terminie.

⁵¹ Tj.: 1) zwrot na rachunek PFRON 100 zł; 2) sporządzenie aneksu do umowy; 3) przestrzeganie zapisów określonych w rozporządzeniu w sprawie WTZ.

ewentualnego wykorzystania jednostkom prowadzącym WTZ, a sformułowane wnioski dotyczące chęci podjęcia zatrudnienia przez uczestników WTZ nie były brane pod uwagę przy ocenie działalności WTZ funkcjonujących na terenie powiatu pruszkowskiego. Ponadto w związku z niezdefiniowaniem w Programie wskaźników i mierników pozwalających monitorować stopień realizacji celów w nim określonych, Centrum nie dysponowało skutecznym narzędziem do analizy efektów i wpływu realizowanych zadań na proces rehabilitacji zawodowej i społecznej (co opisano w obszarze pierwszym w pkt. 1.3 wystąpienia pokontrolnego).

(akta kontroli t. I, str. 205-232, 252-286)

Zgodnie z danymi zawartymi w sprawozdaniach Sp-P/Wa za lata 2021-2022, spośród 65 uczestników WTZ działających na obszarze powiatu pruszkowskiego, pięciu uczestników je opuściło, z których żaden nie podjął zatrudnienia. Centrum nie podejmowało działań zmierzających do poprawy skuteczności prowadzonej przez WTZ rehabilitacji zawodowej. PCPR nie podejmowało żadnych innych niż ustawowe lub wynikające z realizowanych programów działań zmierzających do pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia przez osoby z niepełnosprawnościami, a także nie prowadziło praktyk zawodowych i staży dla uczestników WTZ.

(akta kontroli, t. II, str. 400-401, 433-434, 513-518, 566-569, 621-624)

Dyrektor PCPR na podstawie § 21 ust. 3 rozporządzenia w sprawie WTZ oceniał sprawozdania merytoryczne z działalności WTZ za lata 2021-2022 działających na terenie powiatu pruszkowskiego. Działalność warsztatów każdorazowo oceniania była pozytywnie zarówno w zakresie rehabilitacji zawodowej jak i społecznej, pomimo niskiej skuteczności prowadzonej rehabilitacji zawodowej, skutkującej niepodjęciem pracy przez żadnego z uczestników WTZ. Dodatkowo sprawozdania WTZ Pruszków za lata 2021-2022 nie zawierały elementów wskazanych w § 21 ust. 2 rozporządzeniu w sprawie WTZ, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli t. II, str. 376-393, 409-426)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Centrum nierzetelnie sporządzało sprawozdania przekazywane do PFRON na podstawie art. 35c ustawy o rehabilitacji (Sp-P/Wa)⁵² dotyczące środków wydatkowanych na działalność WTZ ogółem, środków na wynagrodzenia pracowników oraz kwoty przeznaczonej na trening ekonomiczny uczestników WTZ. Występowały rozbieżności względem kwot zamieszczonych w kwartalnych informacjach o wydatkowaniu środków Funduszu, przekazywanych przez warsztaty do PCPR. Łączna kwota rozbieżności wyniosła 131 542 zł i obejmowała siedem pozycji (największa na kwotę 85 520 zł).

(akta kontroli t. I, str. 336-340, t. II, str. 198, 267, 400-401, 433-434, 513-518, 566-569, 621-624, 679)

Główny Księgowy wyjaśnił, że rozbieżności wynikały m.in. z pozyskiwania od jednostek prowadzących WTZ danych do sprawozdań Sp-P/Wa przed składaniem przez nich sprawozdań finansowych⁵³, wykazywania kwot przekazanych na działalność WTZ, a nie faktycznie wykorzystanych⁵⁴, nie uwzględnienia części środków (własnych samorządu), które powinny zostać uwzględnione⁵⁵.

(akta kontroli t. I, str. 336-340)

⁵² Za lata 2021-2022 dot. WTZ Pruszków oraz za 2022 r. dot. działalności WTZ Czubin.

⁵³ Dotyczy trzech pozycji (1, 5, 6) o łącznej wartości 11 047 zł.

⁵⁴ Dotyczy trzech pozycji (2, 3, 7) o łącznej wartości 35 244 zł.

⁵⁵ Dotyczy jednej pozycji (4) o łącznej wartości 85 520 zł.

Zdaniem NIK, powyższe nie stanowi faktycznej przyczyny nierzetelnego sporządzania sprawozdań dla PFRON. W związku z obowiązującym warsztaty terminem na składanie sprawozdań finansowych, o których mowa w § 20 ust. 1 rozporządzenia w sprawie WTZ za IV kwartał do 10 stycznia roku następnego oraz terminem na złożenie sprawozdania Sp-P/Wa przez PCPR do PFRON do 15 stycznia, Centrum dysponowało wystarczającym czasem, aby przeprowadzić weryfikację zgodności danych przed przekazaniem sprawozdań do Funduszu.

(akta kontroli t. I, str. 629-632)

2. Centrum dokonywało w sposób nierzetelny oceny⁵⁶ rocznych sprawozdań z działalności WTZ Pruszków, za lata 2021-2022. Powyższe sprawozdania nie zawierały niektórych elementów wskazanych w § 21 ust. 2 rozporządzenia w sprawie WTZ, a mimo to zostały ocenione przez PCPR pozytywnie. W przedmiotowych sprawozdanych jednostka prowadząca WTZ Pruszków nie wskazała m.in. informacji o: liczbie osób, które poczyniły postępy wraz z opisem tych postępów (była tylko informacja o liczbie osób, które poczyniły postępy); liczbie osób, które opuściły warsztat, wraz z podaniem przyczyn ich odejścia; decyzjach podjętych przez radę programową w stosunku do uczestników warsztatu oraz rozliczenia rocznego oraz informacji o wykorzystaniu przez warsztat środków finansowych, z uwzględnieniem kwot uzyskanych ze sprzedaży produktów i usług.

(akta kontroli t. I, str. 368-369; t. II, str. 376-393, 409-426)

Dyrektor PCPR zobowiązał się do podjęcia działań zmierzających do uzupełnienia powyższych sprawozdań o brakujące elementy oraz ponownej ich oceny.

(akta kontroli t. I, str. 370-371)

OCENA CZĄSTKOWA

Centrum w terminach określonych rozporządzeniem w sprawie WTZ przekazywało środki PFRON na działalność WTZ, we właściwej wysokości z wydzielonego rachunku bankowego. PCPR realizowało obowiązek przekazania 10% udziału w finansowaniu ze środków własnych samorządu powiatowego, a księgi rachunkowe prowadzone były w sposób umożliwiający identyfikację kosztów poniesionych na obsługę realizowanych zadań, w wysokości nieprzekraczającej 2,5% wykorzystanych środków. Centrum nierzetelnie sporządzało sprawozdania finansowo-rzeczowe do PFRON oraz weryfikowało treść rocznych sprawozdań składanych przez WTZ Pruszków. Centrum przeprowadzało kontrole w warsztatach z częstotliwością określoną w rozporządzeniu w sprawie WTZ (co najmniej raz do roku). PCPR nie analizowało wpływu realizowanych przez WTZ zadań na jakość rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w powiecie pruszkowskim, a pomimo nieskutecznej rehabilitacji zawodowej realizowanej przez WTZ, nie podejmowało inicjatyw mogących ją poprawić.

IV. Wniosek

Wniosek

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia wniosek o podjęcie działań mających na celu zaktualizowanie Powiatowego Programu Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w zakresie dostosowania do standardów i wytycznych Ministra Finansów.

⁵⁶ Na podstawie § 21 ust. 3 rozporządzenia w sprawie WTZ.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 16 lutego 2024 r.

Kontrolerzy
Konrad Kostępski
Doradca ekonomiczny
/podpisano elektronicznie/

.....
podpis

Rafał Ostrowski
Główny specjalista
kontroli państwowej
/podpisano elektronicznie/

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny
p.o. Dyrektor
Dariusz Rogowski

/podpisano elektronicznie/
.....
podpis